

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Nadaljevanje pogajanj s Hrvati po Veliki noči

V velikonočni številki smo obvestili naše čitatelje, da so se vršili prve dni velikega tedna v Zagrebu razgovori za sporazum s Hrvati med predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem in voditeljem hrvaškega naroda dr. Vladkom Mačkom. O teh razgovorih je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković in predsednik HSS dr. Vladko Maček sta na večurnih razgovorih, ki sta jih imela 3. in 4. aprila v banski palači v Zagrebu, proučila vsa vprašanja, ki se nanašajo na položaj v državi in na stremeljenja, da se ustreže vsem vzajemnim upravičenim težnjam, da se obnovi popolno zaupanje in čim bolj utrdijo koristi med Srbi, Hrvati in Slovenci v vseh manifestacijah njihovega skupnega življenja.

Na teh razgovorih, ki so potekali na pobudo predsednika kr. vlade in v zelo pri srčnem razpoloženju, sta predsednik vlade Cvetković in predsednik HSS dr. Vl. Ma-

ček ugotovila, da sta v glavnem istih misli glede bistva vprašanj, ki so bila na sporedu, in da imata isto osnovno naziranje o načinu, kako naj se ta vprašanja urede.

Predsednik kr. vlade Cvetković in predsednik HSS dr. Maček mislita, da ima predmet teh razgovorov kar najširši politični pomen, zato bosta te razgovore nadaljevala takoj po velikonočnih praznikih.

*

Po omenjenih sestankih z dr. Mačkom se je vrnil g. ministrski predsednik dne 5. aprila zjutraj v Beograd. Na kolodvoru so ga pozdravili vsi v Beogradu se mučedi ministri, skupina senatorjev, poslancev ter članov mestnega odbora JRZ. Vsi navzoči odličniki so navdušeno pozdravili predsednika z vzkliki »Živijo«. Ministrski predsednik je ponudil prijateljem dobro razpoložen roko in je izjavil časnikarjem: »Zelo sem zadovoljen z razpoloženjem, v katerem so me sprejeli v Zagrebu.«

Italija vkorakala v Albanijo

Na veliki petek so presenetile širšo javnost brezlične vesti, da je prišlo med Italijo in Albanijo do spora in da je začela ta dan Italija zasedanjem albanskega ozemlja. — Kakor znano, sta bili ti dve državi že od pred leti v ozki povezanosti. V najnovejšem času so se vodila pogajanja med italijansko vlado in albanskim kraljem Zogom za sklenitev novega sporazuma, katerega sta zavrnila albanska vlada in parlament. Albanska oborožena sila je začela ogrožati varnost italijanskih podanikov in na veliki četrtek zjutraj je odpeljalo šest italijanskih vojnih ladij iz albanskih obmorskih mest Drač in Valona več sto italijanskih in na albanskih tleh živečih državljanov v Italijo. Nato je poslala Italija nad Albanijo 400 bombnikov, ki so metala letake s pozivi na mirno predajo. Na veliki petek ob štirih zjutraj se je pojavilo 170 italijanskih ladij pred raznimi albanskimi pristanišči. Pred luko Santo Quaranto je priplulo 75 ladij, pred Valono 40, pred Drač 38 in pred Sv. Ivan Meduanski 28. Italijanske čete so pod generalom Gonzonijem začele na veliki petek ob 5.30 zjutraj z izkrcavanjem, kate-

rega so skušali Albanci zabraniti, a so Italijani odgovorili na te zapreke z bombardiranjem nekaterih albanskih krajev. Po udušenih srditih ovi- alnih poskusih pri izkrcavanju so začele italijanske čete s prodiranjem v notranjost dežele. To pa ne gre brez zaprek, ker se Albanci srdito branijo in podirajo pred svojim umikom mostove in ceste. Vendar so Italijani v noči na veliko soboto prodrli že tako daleč, da so ogrožali glavno albansko mesto Tirano. Radi tega je albanski kralj Zogu s kraljico, ki je rodila pred tremi dnevi sina, in vlado ta dan ob petih zjutraj zapustil prestolno mesto Tirano in se s posebnim vlakom odpeljal v notranjost dežele proti grški meji. V Tirani je to noč vladala silovito razburjenje. Vse je bežalo, mesto so pa pričeli ropati temni elementi.

O dogodkih v Albaniji sta bili vladi v Rimu in Beogradu v neprestanih stikih. Italija je upoštevala pri nastopu napram Albaniji interese Jugoslavije na Jadranskem morju. Obveznosti po marcu 1937 sklenjene italijansko-jugoslovanske pogodbe po dogodkih v Albaniji niso bile prizadete.

Lebrun drugič izvoljen za predsednika francoske republike

V Verzalju pri Parizu sta se zbrala dne 5. aprila popoldne francoski senat in parlament k volitvi predsednika republike. Z ozirom na zunanje politični položaj je bil ponovno in že pri prvem glasovanju izvoljen s 506 glasovi od 910 dosedanji predsednik Albert Lebrun. G. predsednik je ro-

dom iz Lotaringije, je star 68 let in njegov oče je bil kmet. Po pravem poklicu je rudniški inženir. Večkrat je že bil minister in je bil prvič izvoljen za predsednika 7. maja 1932.

Rajni papež Pij XI. ga je odlikoval z velikim križem Kristusovega reda.

Več zavednosti in zaupanja!

Praznik Gospodovega vstajenja nas spominja na zmagovitost življenjske sile, ki je smrt ne more trajno obdržati v svojih sponah. Ta velika in tolažilna resnica se udelejuje v človeku, ki živi po smrti telesa v duši ter bo k poslednji sodbi oživel tudi po telesu. Še bolj kot človek poedinec pa dokazuje neusahljivost življenjske sile narod, ki je neumrljiv.

Zgodovina spričuje neumrljivost narodov. Res so nekateri narodi umrli, to pa po lastni krivdi. Značilno je dejstvo, da so to bili narodi, ki so bili številčno močni in vojaško silni. Takšni so bili mongolski Obri, ki so ogrožali obstoj Slovencev od samega njihovega zgodovinskega početka. To so bila bojevitna nemška plemena Markomanov, Kvadov, pozneje Vzhodnih in Zapadnih Gotov, Vandalov itd. Stoletja so cele pokrajine trepetale pred njihovo močjo, ki pa je naposled usahnila v smrt.

Smrt teh narodov spričuje velik nauk, da narod ne živi samo od telesne sile in tvarne moči, marveč da je tudi pri narodu duša neusahljivo vrelo življenje. Duh je, ki ožija: ta svetopisemski izrek velja tudi za narod. Duh navezuje kakor posameznika tako tudi narod na početnika in vzdrževalca vsega življenja — na Boga, ki je tudi narode ustvaril ter vsakemu določil nalogo, katera upravičuje njegov obstoj.

Božja previdnost je odredila tudi našemu narodu posebno nalogo, ki jo ima izvrševati na ozemlju, ki nam ga je Bog podelil in ki je vsled svoje zemljepisne lege izpostavljeno nevarnostim. Čeprav po številčnosti razmeroma majhen, je naš narod ohranil svoje narodno življenje skozi vihre in nevihte stoletij, četudi so ga večkrat hoteli sovražni valovi treščiti v brezno pogube in smrti. Z izgubo lastne državnosti pred več ko tisoč leti ni izgubil svoje duše, marveč je živel naprej svoje samobitno življenje.

To naše samobitno življenje je dobilo krepkejšo tvarno osnovo v jugoslovanski državi, ki je narodna država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsi trije jugoslovanski bratje jamčijo z vso svojo močjo za obstoj in nedotakljivost našega narodnega ozemlja in za nepremakljivost sedanjih državnih meja. Jugoslovansko jamstvo za nedotakljivost narodnih in državnih meja je pri Mariboru na severu isto kot pri Gjev-gjeliji na jugu, pri Subotici na vzhodu in pri Splitu na zapadu.

Zgodovina je učiteljica življenja. Ona spričuje nezlomljivo življenjsko silo slovenskega naroda, ki je ohranil svojo zemljo, svoj jezik in svojo vero tudi v najtežavnejših okoliščinah. Naj bi v knjige naše zgodovine večkrat pogledali tisti ma-

lodušneži, ki se dajo preplašiti od vsake sovražne sapice! Če bi bili naši predniki podobni tem malodušnežem, bi nas Slovencev že davno več ne bilo. K sreči pa se niso dali oplasiti ne od slabičev v krogu lasinega naroda, kakor tudi ne od porožljavanja s sabljo od zunaj.

Samozvesti nas uči naša narodna zgodovina. Naša zavednost mora rasti spriči moči naše narodne države. Zavedajmo se svoje življenjske sile in svoje obrambne moči! V tej svoji samozvesti in v svojem neporušljivem samozaupanju smo in bomo ostali nepremagljivi.

Zadovoljstvo med Slovenci v Italiji

Slovenci v Italiji so vzeli z zadovoljstvom na znanje izjavo Mussolinijevo o rabi slovensčine v cerkvi in šoli. Tržaški škof Santin je bil namreč nedavno v Rimu v avdienci pri predsedniku vlade Mussoliniju. Škof je vprašal: »Ali so slovenske pridige v slovenskih krajih Julijske krajine dovoljene?« Mussolini je odgovoril:

»Vlada nima ničesar proti slovenskim pridigam.« Škof je nadalje vprašal: »Ali se sme v smislu določb konkordata verouk poučevati v slovensčini?« Mussolini je odgovoril: »Slovenski jezik ni prepovedan.« Ti izjavi sta bili v tržaški in drugih škofijah sprejeti z velikim zadovoljstvom in zadoščenjem.

Začasna pogodba med Anglijo in Poljsko

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je zajamčil v imenu Anglije in Francije Poljski meje. Po tem sporočilu se je odpeljal v London poljski zunanji minister Beck, ki se je mudil v minulem tednu nekaj dni v angleški prestolnici, kjer so se vršila posvetovanja ter razgovori z angleškimi državniki. Zaključek Beckovega londonskega obiska je bil podpis začasne pogodbe. Ta pogodba bo ostala v veljavi do sklenitve trajne zveze, katera bo obsegala predvsem vzajemno vojaško pomoč Poljski in Angleški, če bi prišlo do kake neposredne ali posredne nevarnosti za neodvisnost katere izmed obeh

držav. Začasna in poznejša trajna pogodba ne bo nikaka ovira, da bi Anglija in Poljska ne sklepali z drugimi državami dogovorov, ki bi služili obči koristi in bi utrjevali mir. — V angleških političnih krogih so zelo zadovoljni s sporazumom med Anglijo ter Poljsko. S tem sporazumom se je raztegnilo tesno angleško-francosko sodelovanje tudi na Poljsko, kar nudi zadostno poročstvo za preprečenje vsakih presenečenj. Obstojta največje upanje, da bo prišlo do vojaških, političnih in gospodarskih obveznosti med Anglijo, Francijo in Poljsko, katerim bi se pridružile Združene države SA in Rusija.

Iz raznih držav

Slavnostno ustoličenje francoskega predsednika. Drugič izvoljeni predsednik Lebrun je bil 6. aprila slovesno proglašen za predsednika. Ta dan so se zbrali ob pol 11 predpoldne v Elizejski palači v Parizu: predsednik senata z mnogimi senatorji, predsednik poslanske zbornice z večjim številom poslancev ter predsednik vlade Daladier z vsemi člani vlade. Predsednik senata je prečital akt o proglasitvi Alberta Lebruna za predsednika francoske republike za novo razdobje sedmih let. Slovesnost vstoličenja sta zaključila kratka nagovora predsednika senata in predsednika vlade na novega državnega predsednika, kateremu sta oba zagotavljala tudi za bodoče ljubezen ter spoštovanje, katerega je deležen od vseh Francozov.

Prvi nemški protektor za Češko in Moravsko baron Neurath je bil 5. aprila slovesno sprejet v Pragi. Na Hradčanih je pregledal častno četo nemške vojske in dejal, da je naloga nemškega vojaštva, ustvariti predpogoje za mirno sodelovanje med prebivalstvom na Češkem in Moravskem. Neurath je potem sprejel češkega predsednika dr. Hacha in vlado ter dejal, da je njegova naloga povesti Češko in Moravsko v okviru Velike Nemčije k sreči in blagostanju. Neurath je 6. aprila odpotoval v Berlin.

Albanija dobila prestolonaslednika. Albanska kraljica Geraldina je porodila dne 5. aprila prestolonaslednika, kojega rojstvo je oznanil 101 topovski streli.

Nova vlada s starimi ministri na Turškem. Po končanih državnozbornih volitvah se je v minulem tednu sestala velika turška narodna skupščina. Na sporedu so

bile volitve novega skupščinskega predsedništva in izvolitev predsednika republike ter njegova zaprisega. Sejo je vodil najstarejši poslanec. Za predsednika skupščine je bil znova izvoljen Abdul Haid Renda. Prav tako je skupščina soglasno, in sicer s 413 glasovi izvolila dosedanjega predsednika republike Izmeda Inenija, ki se je za izvolitev zahvalil ter takoj prisegel. Nato je predsednik vlade Refik Saidam podal predsedniku republike Ineniju ostavko svoje vlade. Ineni je zaupal sestavo nove vlade dosedanjemu predsedniku Saidamu. Mandatar predsednika republike je po krajšem posvetovanju s svojimi političnimi sodelavci sestavil novo vlado. Vsi ministri so ostali na svojih mestih.

Po krščanskem svetu

Častite svoje svete ljudi! To je nasvet, ki ga je dal Hrvatom sedanjí kardinal Pelleggrinetti, ki je prej bil mnogo let papeški nuncij v Beogradu ter dobro pozna razmere med Hrvati in Slovenci. Ko je bil papež Pij XII. 12. marca svečano kronan, je poromalo v Rim nekaj hrvatskih duhovnikov in katoliških laikov. Sprejel jih je v avdienci kardinal Pelleggrinetti ter se z njimi prijazno razgovarjal. V teku razgovora se je kardinal tudi dotaknil prizadevanja hrvatskega naroda, da bi bil blaženi Nikola Tavilič proglašen za svetnika. O tem predmetu je kardinal izjavil to-le: »Pri vas je velik nedostatek, da ne častite svojih svetih ljudi. To je velika škoda za vas in za cerkev. Med vami se mnogo časti sv. Jožef in sv. Anton. To je lepo in dobro.

Nova vlada s prejšnjimi ministri je dobila dva nova ministrstva: prometno in trgovinsko. Prometno ministrstvo prevzame del poslov ministrstva za javna dela. Trgovinsko ministrstvo dobi del poslov gospodarskega ministrstva.

Smrtna nesreča iraškega kralja. 26 letni kralj srednjeazijskega Iraka, od koder dobiva Anglija pretežno večino surovega olja, se je vračal v noči s svojim avtom na dvor in je vozilo sam šofiral. Avtomobil s kraljem se je zaletel v drog za električno napeljavo. Kralju je pri sunku počila lobanja, tako da so mu izstopili možgani in čez pol ure po nesreči podlegel prehuđi poškodbi. Za iraškega kralja je že bil v Bagdadu proglašen komaj štiriletni prestolonaslednik emir Faisal. Radi kraljeve mladosti bo vršil kraljevske posle namestnik emir Abdulah, sorodnik pokojnega kralja, ki je po vsem Iraku zelo priljubljen.

Tudi po volitvah bo ostalo pri starem na Danskem. Mirno potekle volitve v poslansko zbornico na Danskem niso prinesle nobene spremembe političnega življenja. Socialisti in radikali, kateri so tvorili vladno večino, so tudi pri teh volitvah ohranili od celotnega števila 140 mandatov 78.

Francova Španija pristopila k protikomunistični zvezi. Francova Španija je pristopila k protikomunistični zvezi, katero tvorijo: Italija, Nemčija, Japonska in od 27. marca naprej tudi Španija.

Najboljši med španskimi rdečimi je bil tudi grabež. Branitelj španske prestolnice Madrida, general Miaja, je veljal za najboljšega rdečega vojskovodjo. Ves slovesi likor tolike poštenosti ter vojaške nepristranosti je uničil Miaja pred pobegom v francosko Afriko. Rdeči voditelji so po predaji Madrida pod vodstvom generala Miaje zbežali iz Valencije v pristanišče Alicante. Tamkaj jih je presenetila vest, da se že bliža tej luki nacionalno brodovje. Ker je bilo rdečih beguncev krog 20 tisoč, se niso mogli vsi rešiti s poglobom na ladje, katerih je bilo veliko premalo na razpolago. Miaji in njegovemu spremstvu je uspel pogeb na aeroplanih, a moral je pustiti 14 kovčegov prtljage. Miajevi kovčegi so bili napolnjeni z zlatom, srebrom, dragimi kamni in dragocenimi slikami ter podobami. Tudi Miajev tovariš general Mandada je bil nagrabil cele zaloge zlatnine ter draguljev, ki so ostali v pristanišču Alicante.

Treba pa je tudi, da pomagate k proslavi cerkve z novimi, svojimi narodnimi svetniki. Glejte, tako je v Italiji: čim umre kak človek, ki je na glasu svetosti, se takoj vname propaganda za njegovo češčenje in kmalu se začne kanonični proces o njem. Tudi vaš katoliški tisk bi storil veliko delo, če bi razširjal čim večje spoštovanje svetih Hrvatov. Lepo ste začeli z blaženim Nikolom Taviličem, samo tako nadaljujte! Prav primerna bi tudi bila posebna knjiga o svetih Hrvatih, naj so ti proglašeni za blažene ali ne, samo da se širi njihovo češčenje. S širjenjem tega češčenja boste prišli do svojih kanoniziranih svetnikov.« Prav zanimive besede, ki vsebujejo praktično navodilo ne samo za Hrvate, marveč v isti meri tudi za Slovence.